

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ вносить:

за цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакція і Адміністрація „Буковини“ знаходиться в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером

Письмо кс. Михайла Пйотровского з Садагури.

Наша стаття в 148-ім числі *Буковини*, писана предметово, напсувала трохи крові буковинським Полякам. А без найменшої підстави! Провідна думка в ній була така: „Бези громада по народности руска, а по обряду латинська, то латинський священик має руску мову шанувати і її уживати яко средство для сповнення цілі церкви. Національности з релігією мішати не можна“. Не нове се питанє і его вже давно рішали так, як ми у згаданій статі. А проте *Gazeta Polska* не вважала потрібним відповісти нам в тій справі предметово, тільки подала відповідь, повну безвідставних інсинуацій і напастий, котра через те нас зовсім не переконала, що більше, здивувала нас, бо причини до такої відповіді ми не дали і на напасти такі не заслужили.

Тепер кс. Пйотровский з Садагури присилає нам письмо в справі згаданой статі і просить на підставі § 19. уставу прасової о спростованє єї. Кс. Пйотровский вибачить нам, коли скажемо, що той § зовсім не спонукав би нас помістити его „спростованє“; коли-ж его поміщаємо, то з иньшої причини, а іменно

тому, що хочемо зовсім безпристрастно приглянути ся справі.

Кс. Пйотровский пише (по руски латинськими буквами) в листі до редакції нашої: „На сам перед дивно мені, що ваш писатель з такою злостію на правду не політичною ударив на мене і прозиває мене „фарисеем і недобрим священиком і нещирим римо-католиком, заходи его яко священика не згідні з его посланництвом... маловаженє дійсної цілі церкви проявив навіть тоді, коли папскою енциклікою рішено і т. д.“ — а то все для того, що в моїх латинських костелах і в школі — я, латинський парох, моїх латинських парохіян не виховую і не учу по руски, аби з них зробити латинських Русинів.

(Посилаємо кс. Пйотровскому 148 ч. *Буковини* для уважного перечитаня, щоби брав до себе лише то, що ми справді про него, а не загально про декотрих лат. священиків писали).

„Правдиво напастне (?) желанє! Ціла історія церковна знає латинників розличних западних народів, а з восточних Чехів і Поляків, але до сего часу не записала ще нігде латинників Русинів, бо руский нарід має свій руский обряд і в католицькій церкві зве ся з уряду: гр. кат. обряд“.

(Кс. Пйотровский дуже помиляє ся, коли каже, що нема латинників Русинів. В Галичині

конскрипція з 1890 р. — пота bene ведена після фальшивої польської системи, що кождий римо-католик єсть Поляк — начислила таки 40 497 Русинів більше, як греко-католиків (2,831,946 Русинів, а 2,790,449 греко-католиків). До нас жи ди не призвають ся, оже ті 40,497 Русинів — ніхто иньший, лише латинники). А їх ми, яко нарід, не сміємо відрікати ся! Відтак спитали-б ми о. Пйотровского: коли не можливі рим-кат. Русини, то чому можливі гр. кат. Поляки? Адже таких Зибількевичів, Черкавських, Савчинських, Шл. Костецких — і самі Поляки не вважають Русинами! А „історія“ гр. кат. Поляків також не знає!)

„І жадна енцикліла папска — пише дальше о. Пйотровский — не рішила Русинів полячити — латинізувати ані теж Поляків-латинників русчити (то вже я, яко латинський священик, ліпше знаю, як ваш писатель). Латинський парох має отже право пастированя тільки своїх латинників розличних западних народів враз з Поляками, если котрі з них в его парохії знаходять ся. Католиків Русинів мусить відсилати до руских пастирів і латинізувати — ще раз кажу — не вільно! Після народу отже йде обряд латинський і руский. Аби пізнати, до якого народа і обряду парохіяннин який належить, слухає і питає парох не его припадкової мови, але его пацєрів і молитвів. Пацєри бо єуть серцем життя народного кождого чоловіка. Так

На кримських виноградниках.

I.

ЖУРБА ОСМАН-БЕКІРА.

(Конець.)

Давно те минуло. Осман-Бекір добре не пам'ятає і не тямить запевне, як воно так стало ся, що по смерті тата їх батьківщина, питомий їх виноградник перейшов в руки їврів. Осман пам'ятає тільки, як набігли на виноградник „собаки-ївври“, щось читали, щось говорили... а що саме і про що, Осман не скаже, бо читали ївври і кричали чужою мовою, йому не зрозумілою.

Другого дня стара неня його мусіла покинути рідну саклю і з ним, її одинчиком, перебрати ся в сусіди. Тяжка журба за рідною саклею огорнула сивоволосу Альму. Що дня неня Османова ходила подивити ся на батьківщину: прийде було, перейде вдовж виноградника, вірне листок виноградний, утре їм на старих очах сльози, постойть біля дверей своєї саклі і піде собі ночувати в чужу... Так вона ходила, доки не пішла в могилу...

Що дня Осман-Бекір питає було неню: чому земля наша стала не нашою? — і чув він що дня ту саму відповідь:

— Сину мій любий! Зоре моя ясна! на те була воля Аллаха і його пророка великого; не нам змагати ся проти їх волі... Аллах по-

пустив, а Шайтан поміг ївврам забрати і зневолити нашу батьківщину.

Осман слухав наче й спокійно, але скреготів зубами, дивлячись, як старі ненині руки краєм „чадри“ витирали вогкі очи. А неня тихо промовляла.

— Благословенна нехай буде во віки воля великого Аллаха: ми чимсь прогнівили його і він покарав нас. Будемо молити ся, благаги його, щоб змилосердив ся, вернув нам свою ласку і виноградник. Аллах справедливий! Він помиляє нас... Будемо ждати того слушного часу...

І вони ждали...

Минув рік чи два. Час той не приходив, а журба звалила з ніг стару Татарку... Аллах не змилосердив ся. Молитва і сльози не ублагали його милосерного.

Осман-Бекір осиротів!

Провівши матір на гробовище, він завернув до пані Д. і прохав взяти його за садовника. За платню він не єднав ся; він бажав тільки одного: що дня сидіти під предківським буком; що дня з батьківщини дивити ся на гори, на море, доглядати батьківський виноградник і спокійно ждати тієї бажаної години, коли Аллах перемінить гнів на ласку, звівчить їврів і верне йому батьківський виноградник.

Осман-Бекір ждав і ждав, ждав і сподівався ся.

Велика була у Бекира віра в ласку, могутність і справедливість великого Аллаха. Осман-Бекір був певен, що небавом прийде той

час, коли Аллах вижене з цілого Криму темну силу „невірних“; Крим знов поверне до своїх прирощених господарів, до „правовірних“. Тоді і він, Осман-Бекір, стане паном батьківського виноградника. А до того часу, щоб рука їввра не поганила виноградника, Осман сам його доглядати-ме...

Літа минали, Осман працював на невірному їввра, а справедливий і всемогучий Аллах не слухав його щирих молитов, його благання; не творив чуда... Вже Османова борода почала сивіти, а Аллахови байдуже його журба, його скорботи, його злидні, його неволя... Аллах те бачить та мовчить. Мовчить і Осман-Бекір та з надією на ласку Аллаха доглядає чуже добро і наймитом працює на їввра, що вработав, зневолив його батьківщину...

Густою журбою охмарила ся Османова твар від таких споминок і в голові у його в роду вперше мигнула думка про Аллахову силу: чи він справді всемогучий? чи справді він справедливий?...

— Гей! ти, невіро! — гукнув за буком голос прикажчика пані Д. — Куди ти дивиш ся? чи не повилазили тобі очи, що ти не бачиш, як злодії ровносять панське добро?

Осман повагом повернув голову на голос і спитав:

— Які злодії?

— Осліп! не бачиш? під носом у тебе крадуть. Он піди до пані, вона кличе тебе!

— До пані?... пані злодії?...

— Дурень ти! Не пані злодій, а до па-

як чоловік живе, поки в нїм серце бе, так і народність тота в чоловіці жие, котрого народу мовою він свої пацери говорить. Если отже-ж лат. парох чує пацер у свого парохіянина німецький, польський або руский, то знає зараз, що він належить до народу німецького, польського або руского; тут н. пр. Німців і Поляків затримати, а Русинів до руского пароха відслати; а если би затримав Русина при своїй науці, тогди, хотяй би сам був Поляком, не має права ані потреби польщити Німця ані Русина, тільки старається учити і толкувати правди віри в его народнім т. є. молитвеннім язичі, мусить також яко добрий пастир старати ся, аби мову своїх пацерів яко свою народну що раз ліпше знав і умів для ліпшого розуміння науки своєї релігії. Така задача єсть кожного вірного пароха і жадна иньша“.

На се наше слово таке: Поляки луть народність з релігією. Не входимо в те, під чїм впливом, але в Галичині виробила ся гадка, що як латинник запричає ся в гр. кат. церкві, то вже стає через те Русином. З тої причини противили ся польські єпископи знаному загальному розпорядженю з Риму, де сказано було, що латинник може причащати ся в церкві. З тої причини лат. єпископи видали тайну інструкцію своему духовенству, в котрій ему радили не допускати того, на що Рим позволив. Знає се і о. Пйотровський, знають се всі Русини з Душиастія і вьбших часописий, отже годї тут говорити инакше. Польска єрархія духовна не хотїла в тїм випадку згодити ся з Римом.

Щоби після мови молитов пізнавати парохіян, хто они, — такої теорії ще певно ніхто не чув. Адже після неї ми повинні бути Старо-Болгарами, а всі римо-католики, тому що у них богослужене латинське, повинні бути Римлянами. Адже Поляк через те, що по польски молить ся, ще латинських богослужень не розуміє, а повинен би їх розуміти! Чим же єсть кожде богослужене, як не молитвою? — Одним словом засада та не видержує і найлекшої критики.

Дальше пише о. Пйотровський, що він тої засади держав ся і в церкві і в

школі; після мови молитов пізнавав народність людей. Его парохіяни молилися по польски, „отже я зараз пізнав, що суть Поляками“, але що они очевидно крім польских молитов (тай то ще як виговорюваних!!) польської мови не вмїли — се обяв дуже звичайний — то кс. Пйотровський учив їх і польської мови в костелї і в школах. „І то ся у вашого писателя називає фарисейством, недобрим євьяшеником і нещирим римо-католиком“?! Если мої парохіяни мовлять припадково з сусїдами Русинами по руски і зрусчили свою мову, а могли би випадково сусїдувати з Румунами і Німцями і могли би свою мову зрумунїзувати або знімчати, то прото не стали ся ще Русинами, ані Румунами ані Німцями, бо серце їх польської народности т. є. їх польські пацери жиють в них. А поки тото серце живе, поти і народність їх в них і они для народа польського, яко Поляки жиють і Поляками суть. *Res alienata clamat dominum suum.* І кождий латинський парох, котрий тут прийде пастирувати, если не хоче бути Юдою, і кождий уцтвий чоловік, если не хоче уцтвїсть свою посоромити санкціонованем розбїйства, повинен старати ся і помагати, аби *res alienata* вернула до правного посїдателя свого. Латинський Русин — то колесо квадратове“.

(Може се й не так, о. Пйотровський! Возмїм приклад: Жиди молять ся по єврейски, а кілька то жидів Поляки самі зачисляють до Поляків. Чому-ж то? *Res alienata clamat dominum suum*... А що-до ревїндикованя пропавших для національности родів, то ми би також згодили ся. Нехай повернуть ся до нас колишні Русини: Санїги, Сангушки, Дїдушицькі, Потоцькі і вся та снюльщина наша шляхта зі своїми виливами і маєтками. Коли *res alienata clamat dominum suum*, чому ж Поляки не намагають ту шляхту, аби вернула до правного посїдателя?... Та в тїм бо й біда, що в таких справах важне також переданне, і коли Поляк зрусчив ся, то Полякам

до него вїяке право. А може би наші брати-сусїди означили речивнє, коли в національнім взглядї наступає переданне, до якого часу можна ревїндиковати чи Русинів чи Поляків?... Коли лат. Русин колесо квадратове, то і грек. кат. Поляк також колесо квадратове; то наші євьяшеники в Ярославщинї і Перемишлянї повинні собі зятати...)

А на конєць скажемо, що після засади о. Пйотровського він сам повинен бути Русином, бо его батько був ним. *Wiedza sąsiedzi, jak kto siedzi* — тай небезпечно польонїзацію боронити такими слабкими аргументами.

Дебата бюджетова.

На засїданю дня 11-го с. м. продовжала ся генеральна дебата над бюджетом. (Ми подаємо зміст промов поодиноких бесїдників в скороченому після донесень відєньских газет і наших телеграм, а цікавіші бесїди подаємо опїсля докладнїше. *Ред.*) Першим бесїдником був пос. Набергоў, котрий наєвзяючи до слів президента міністрів звернув ся до правительства о сповненє бажань Словінців і Хорватів. Бесїдник звернув увагу правительства на неправне поступованє супротив Словінців в Триєстї і околицї і вніє революцію, в котрій жадає утвореня нового староства в околицї Триєсту. Слїдуючим опозиційним бесїдником був руский пос. Романчук, котрий скарикив ся на гнетє Русинів в Галичинї. Мир між народами галицькими і згода між Русинами а Поляками є так само нетривжою і обманливою, як вибудованї одного дня села Потемкина. Зпомежи вїсьмох народів Авєтриї суть упревїльшованими лише Німці, Поляки і в частї Італїанці. З того, що Німцям задля їх чисельности, культури і значїня німецької мови треба признати певне першєнство (*Заперечєня у Молодочєхї*), не слїдує, щоби иньші народности упослїджувати. Відколи в Галичинї рївноуправненї мови польска і німецька, щєзла нехїть до послїдної. Найгїрше стоять Русини. Бесїдник жалував ся, що Русинів поминають при авансї в урядах та що руске шкїльництво занедбанє. Розповів історію угоди в 1890 р. і длячого перейшов до опозиції. Недержжанє прїречєнь ві сторони правительства спонукало бесїдника перейти в опозицію. Висказав ся в признанєм о заявленях правительства що-до полїпшеня платнї урядників і полєкший прасових. Если би то можна було о правительствї Бадєнїго забути, що шефом его Бадєнї, то можна би бути вдоволеним в заявленєм правительства. Але що Бадєнї єсть шефом, то правительство мусить мати знамена автократизму і безвзглядности, тож і довіря до него не можна мати. Длятого всі сторонництва, для котрих правом єсть воля і добро народу, повинні голосувати против бюджету, щоби висказати своє недовіряє. Ліберал Фурнїє підніє заслуги лївиці, запевняє, що ліберали прихильні для промислу і робїтничого питаня. Бесїдник обговорював справу угоди з Угорщиною, і заявив, що лївица не хотїла би бачити зміни дуалїстичної системи на федералїстичну. Вкінці бесїдник запевняє, що Німці все готові до мирного позитя з Чехами і готові подати руку до згоди. — Молодочєх Падцак заявив в своїй бесїді, що усунєнє несправедливих відносїн на Моравї є головним услївєм спокою в Чехах. Заповів, що Молодочєхї виступлять в чєскїм соїмі в цїлим рядом внесєнь в тїм напрямї, а відношенє Німців до них буде сказївкою, чого можна від них сподівати ся. Великою перешкодою до порозуміня Чєхїв з Німцями назвав бесїдник наїєтника Туна, котрий своїм брутальним поступованєм а опозицією унеможливив спокїйне трактованє справ. Тун не робить собі нічого з теперїшнього правительства, бо уважає его лише за тимчасове. Замїєць говорити о справедливостї, нехай правительство само зробить хоч один справедливий крок. — Іменем руского клубу промовив пос. Вахнянин і обговорив передовеїм економічне положєнє галицького населєня, котре пре до громадної єміграції, що змагає ся а кождим днем. Коньчє треба услївїя ієтнованя

нїї привели злодія, що крав виноград. . . Іди, панї тебе кличе.

— Крав? . . . ні! не крав! — байдуже промовив Осман-Бєкїр і повагом поплентав ся до будинку.

Панї Д. сидїла на ганку; перед нею стояло хлопя-москальча лїт 16, а поплїч з тим сивобородий коренастий кучер панї Д.; він заппав те хлопя тоді саме, як воно зїрвало грону винограду.

Панї Д. почала ганьбити Османа за недогляд.

— Увєсь виноград злодії обїрвуть.

— Не обїрвуть — флєгматично промовив Бєкїр.

— А се що? — докоряла панї, вказуючи на „злодія“ і на грону, що держав вже в рудї.

— Нічого — відповів Осман.

— Виноград?

— Виноград.

— А се злодій?

— Не злодій.

— Я його до земського. Климе! веди його до земського — гукнула панї на кучера.

— Панї! — озвав ся Осман-Бєкїр — не веди, не треба, пусти його.

— Як то „пусти“? злодія пустити? він же крав!

— Не крав! пусти, панї; не веди до земського; там його рїзками. . . Панї, грїх тобі буде. . . возмї з його пеню.

— У мене нічим запластити! — озвав ся злодій.

— Я плачу! — промовив Осман.

— Не хочу я грошїй; нехай його прїворостять!

— Панї, грїх буде! — говорить татарин — виноград не твій.

Панї аж підєкочила з свого місця.

— Як не мій? а чий же?

— Божий, да мій. . .

— Геть! — гукнула панї на Османа і ддала до кучера: — веди до земського!

— Панї! грїх буде. . . Панї, прости йому! — благав Осман.

Кучер повів „злодія“ в волюсть до земського начальника.

Осман рушив слїдом за ним. Твар його ще бїльше охмарила ся густою журбою. . .

— Гяври! — бурмотїв він сам собі, скрегочучи зубами. Нарештї плюнув і сїв на каменї над кручею, вєтавивши очї в далекий обрїй.

Бїльш години сидїв Осман-Бєкїр над кручею.

— Аллах! — скрикнув він нарештї — нема у тебе правди! . . . — і тихою ходою пішов до свого бука.

Нїмо посидїв він з годину, нїмо, похилив ся на землю і зїтхнув в останнє. . . Він помер на батьківщинї.

Алушта (в Крїму) 1895.

О. Конїський.

Похїбки друкарскї: В попереднїм фєйлетонї на 1 сторонї в 1. шпальтї, 9. стрїчка знизу має бути Чатирдаг; в другїй шпальтї, стрїчка 10 знизу має бути: *саого* замїєть с *вою*. На другїй сторонї: в шпальтї 1., стрїчка 13: під зам. *дїд*: стрїчка 8, цїнають ся зам. *питають* ся, стрїчка 6. буйволїв зам. *бувогїє*, стрїчка 4: Халї Баба зам. *Ваба*.

для рільників улекшити. Переходячи на політичне поле, витає бесідник радо, що правительство хоче супротив національних меншостей поступати прихильно. Народи вже досить мають національних сварів і у всіх різномовних краях бажають заведення *modus vivendi*. Бесідник заявляє іменем руского клубу, що буде голосувати за переходом до спеціальної дебати, підчас котрої поставити деякі актуальні жадання до правительства і піднесе зажалення про деякі недорічності і несправедливости в найновішого часу. Бесідник пересвідчений, що правительство справедливо залагодить ті скарги. (По одержанню стенографічного протоколу ми подамо бесіду в цій основі. *Ред.*) — Яко послідний бесідник того засідання промовляв моравський старочех кс. Вебер в гумористичний спосіб против бюджету. Жалував ся, що не затверджено вибір Люегера, викавував перевагу Німців на Мораві і висміював гасло Баденіо: „справедливість“, опісля скаржив ся, що внощання над вояками ще дальше лучають ся. На тім перервано дебату.

Перебіг слідуючого засідання з дня 12-го с. м. був після одержаних нами телеграм такий: Перший забрав слово міністер фінансів др. Білинський і заявив супротив піднесеної наглости справи пенсій урядників і їх вдовиць, що правительство зовсім згаджає ся на гадку парламенту і рішило ся підвищити платню урядників, як сего вимагають потреби поодиноких урядничих категорій; правительство внесе для одержання фондів проєкт. Се заряджене не має нічого спільного з політичними і агітаторськими вглядами або з виборами; найліпшим доказом сего є, що правительство не внесло того проєкту перед виборами. Становище урядників треба так розуміти, що они не суть слугами правительства, се навіть не було сказано, але що урядники мають заступати інтереси держави і правительства, між котрими нема різниці. Супротив твердження, що підвищене платні урядників не сьміє за далеко сягати, бо через то потрібно би підвищити податки, отже гнести ще більше упадаюче рільництво і індустрію, заявив міністер, що австрійська індустрія в посльідних десятках літ значно піднесла ся. За півтора року більших підприємств прибуло 478. Індустрія процвітає в пиймкою кількох галузях, котрі терплять від конкуренції, а рільництво що правда дуже лихо стоїть. Задачею палати і правительства є підпомогти рільництво всякими способами, але очевидно не може помочи, коли має діло з елементарним випадками, як н. пр. американською конкуренцією. Поможє реформа податкова, котра має осягнути соціально-політичну ціль, а не підвищене державних доходів. Надвишки будуть розділені між державу і край; з сям стоїть в звязи знижене головної суми ґрунтового податку, що би осягнути один мільон зр. для відвернення тягарів. Міністер заповів проєкт закону в справі розширення опусту податкового при елементарних випадках, на внесенє коврого він вже має найвищу сажжцію; заповів предложене закону про податок біржевий після ухвал дотичної анкети, і заявив, що в справі податку від бірників зберас ся матеріали. Міністер фінансів підніє потребу підвищення податку проінаційного яко податкового жерела, котре можна ще визискати, заявив ся за задержанєм теперішньої системи податку від пива і заявив, що правительство наміряє цілковиту реформу правних належитостей. Міністер боронив підвищене тарифи на державних залізницях, заповів на слідуючий рік проєкт повички для залізничних інвестицій і заявив, що стягненє касових готівок до інвестицій формально неможливе. Правительство наміряє в однім з слідуючих бюджетів внести пляни про дальшу господарку з касовими готівками. Бесідник заявив, що він принципіально стоїть на становищі, що би домовий податок передати краям, що евентуально стане можливим, коли доходний податок підвищить ся. Нам ще дуже далеко до того, що би платити готівкою. Сю справу треба помалу, обережно і спільно з угорським правительством залагоджувати. Що-до банкового питання підніє міністер, що при новім порядку в австро-угорськім банку забезпечить ся вплив правительства

на банк. Обговорюючи угоду в Угорщиною, відпер міністер незрозумілі напасти на сусідню державу. Він кавав, що правительство мусить інтереси австрійського рільництва заступати, але не треба забувати, що Австрія і Угорщина суть рівноправними факторами. Супротив пос. Романчука заявив міністер, що цілий кабінет стоїть згідно за гр. Баденім. Правительство надіє ся, що палата і населене привичають ся систематично, мати довіру до політики правительства супротив народности, котра операє ся на справедливости. Правительство зробить все, що відповідає справедливим інтересам держави і історичним індивідуальностям. (*Живі оплески*). — По міністрі фінансів промавляв за бюджетом Менґер, Чіані і Рус, против: Хорват Біянкіні, німецький націонал Барайтер і християнський соціал Шайхер. — Пос. Менґер сказав в справі угоду в Угорщиною, що теперішня квота не відповідає дійстним відносинам і висказав ся против жаданя другої і третьої мови в Чехах, через що виключено би Німців від становиск урядників і застеріг ся против звязи між соймами Чехів, Моравії і Шлеску. — Пос. Рус сказав у відповідь пос. Падакови, що також німецька лівіця бажає національного мира на реальній підставі. Задовольючий стан може в Чехах наступити лише в порозуміню з обидвома великими партиями в соймі. Що-до становища лівіці заявив бесідник: Ліберали застерегли собі повну свободу. Они будуть супротив угорської угоди з тою самою свободою і тою самою отвертостю виступати, як супротив всіх важних правительственних предложень і виборчої реформи, як они ввагалі всі кроки правительства свобідно і отверто критикували. — Пос. Чіані бажає правительству щастя до успокоючої акції в полудневім Тиролю і заявив, що італійські послы Тиролю не бажають ніяк розриваня краю. — Пос. Біянкіні скаржив ся на гнетене Хорватів. — Пос. Барайтер заявив, що національний поділ в Чехах зможе наступити заведенєм національних курій в чеській соймі. Пос. Шайхер жадав соціальної реформи.

Слідуюче засіданє заповіджено на п'ятницю.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 13. грудня 1895. р.

В'їзд Є. Е. кардинала Сембратовича у Львів. У четвер дня 13-го с. м. приїхав новоіменований кардинал, галицький митрополит Сильвестер Сембратович до Львова. На двірці повитав кардинала іменем міста Львова президент міста Мохнацький, іменем св'ященства о. крил. Білецький, а в імені Староїгії др. Шараневич; від світських Русинів промовив посол др. Дамян Савчак і підніє, що Русини радісно витають факт, що вірний син народу, котрий станув на основі національній і перший проголосив слово Боже в народній мові, є нині вивиснений до значія першорядного в дальшій судьбі народу. Вкінці висказав бесідник надію, що кардинал Сембратович і дальше іти-ме вибраною дорогою. На те відповів Є. Е. кардинал: Слова вашого привіту радують мене. Я вдячний ще більше і за се, що з уст ваших вийшли слова, з котрих видно, що спізналисьє ціль мого відзначеня. Ви подякували царі і цісареві, і тое відзначене віднесли до народу а передовсім до церкви. Я під проводом таким, в яким стоїть наш високопов. посол, не відмовлю мого труду. Мимо відзначеня не залшу пійти в наші ряди, свідомий того, що служите для добра свого народу. Прийміть подяку і увірене, що буду молити Господа Бога о витревалість і благословенство для вашого труду. По тих словах поцілував ся Є. Еміненція з др. Савчаком. На горі сьв. Юра повитали кардинала ремісники, цехи і процесії. По улицях міста витала згромаджена публіка кардинала окликаючи.

П. Омелян Попович остає ся помімо свого іменованя професором рускої мови при учитель-

ській семінарії, і на дальше на своїм становищу в радї шкільній краєвій, яко інспектор для руских шкіль народних на Буковині.

Іменованє. Суловий авскультант Василь Малиркевич іменований судовим ад'юнктом.

Відзначанє. Начальник залізничних варстатів в Стрию, інспектор Маєвський, одержав хрест кавалерський ордеру Франц Йосифа.

Перенесеня. Повітових комісарів Вячеслава Сельковського перенесено з Гусятина до Добромиля, Володислава Габинського з Турки до Долини, а д-ра Богуслава Амбровевича з Підгайців до Гусятина; концепістів намістництва перенесено: Станислава Тебінку з Долини до Перемишля, Зенона Гласевського з Старого міста до Підгайців; практикантів перенесено: Броніслава Висневського з Скалата до Старого міста і Михайла Верховського з Тадачева до Турки.

Вечір гімнастичний. Польске товариство гімнастичне „Сокіл“ в Чернівцях уряджує в неділю 15. с. м. в салі читальні польської гімнастичний вечір, злучений з продукціями музично-декламаційними. Програма така: Хор мішаний: *Sokołom w cześć i Ojczyznę*. Венявского: *Kujawiak* на скрипці і фортеп'яні, *Kana Polskie kłosy* на скрипці -- відиграє п. Аберле. Деклямація п. Домбровської. Гра на цитрі п. Келера: *miąsz Sokołów i Z waszych stron* (на дві цитрі пп. Келера і Бравна). Сольо спів п-и Вайман. Хор мішаний: *Za Ojczyznę* (Шуберта). Другу часть програми становлять різні вирази гімнастичні. По продукціях вечерниці. Початок о год. 7 вечером. Білети по 50 кр. Крісло, по 30 кр. місце стояче, продає склеп п. Г. Девинського.

Загальні збори філії тов. „Просвіта“ в Самборі відбудуть ся дня 23-го с. м. о 11-ій год. перед полуднем в комнатах „Рускої Бесіди“.

Виділ руского казина в Стрию устроює в день сьв. Николая забаву для дітй.

Нове руске товариство в Коломиї. Коломийські Русини вже давно відчували потребу руского співвацького товариства. Отже громадка охочих Русинів і Русинок взяли ся за діло і їх заходом завязано вже „Коломийський Боян“.

Перші загальні збори того-ж товариства відбудуть ся дня 15-го с. м. в льокалі тов. „Родина“ о год. 4 ій пополудни.

„Руска Бесіда“ в Перемишлі відбуде свої загальні збори дня 16-го с. м. о 12-ій год. в полудне.

Загальні збори руского „Союза“ у Львові відбудуть ся 15-го с. м.

Загальні збори „Народної Ради“ у Львові відбудуть ся д. 26-го с. м. в великій салі „Народного Дому“ о год. 2-ій зполудня.

В справах почтових. Задля більшого руху підчас різдвяних св'ят дирекція пошти робить публіку сим уважною, що би 1.) на пакунках приліплювало подвійну адресу, що би, коли одна адреса зінсує ся, заступила єї друга; 2.) при посилках товарів, що підлягають консумційному податкови, подівати на адресі скількість того товару задля скорої експедиції.

Нова читальня „Рускої Бесіди“ буде отворена дня 21-го с. м. у Вашківцях н. Ч.

Помер о. Іларій Попович, совітник консисторський і гр. кат. парох в Стрию, в 68-ім році життя, а 43-ім св'ященства.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

з дня 13. грудня 1895 р.

Відень. Сюди прибула депутация 140 Русинів, що би цісареві представити надужитя при соймових виборах. Антисеміти взяли їх під свою опіку і заведуть їх вечером на збори антисемітів.

Париж. Парлямент ухвалив бюджет на військо і маринарку.

Цюрих. Президентом швайцарської ренубліки вибрано на 1896 р. президента Женеві, Лашенета.

Рим. Парлямент прийняв великою більшостю до відомости заявлене міністра війни в справі побитя італійських війск в Африці.

Ціни збіжжя і других продуктів.

Дня (1.) 13. грудня 1895.

	Львів.	Чернівці.
Пшениця . . . від 7.— до 7.35	від 7.30 до 7.40	
Жито " 6.40 " 6.75	" 6.30 " 6.40	
Ячмінь " 5.35 " 6.10	" 5.50 " 6.—	
Овес " 5.40 " 5.65	" 4.80 " 5.—	
Ріпак " 8.25 " 8.75	" 8.75 " 8.90	
Горох " 5.50 " 7.50	" 7.50 " 7.75	
Вяца " 5.50 " 6.20	" — " —	
Льнянка " — " —	" — " —	
Біб " — " —	" — " —	
Бобик " 4.60 " 5.—	" 4.90 " 5.—	
Конюшина черв. " 30.— " 40.—	" — " —	
Конюшина біла " 40.— " 60.—	" 43.— " 50.—	
Конюш. шведск. " 30.— " 38.—	" — " —	
Кмии " — " —	" — " —	
Аниж " — " —	" — " —	
Кукуруза . . . " 5.80 " 6.40	" 5.40 " 5.50	
Хміль 40.— до 60.— злр.	за кильо у Львові	оковита за 10.000 літрів 14.25—14.75.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Паньковским, вийшли доси сі книжочки разом чисел 13):

Байки Евгена Гребінки (10 кр.)

Маларі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)

Оферма, оповідане ето-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)

Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчити М. Грушівського, читані в львівськ. „Клубі Русинів“. Видане Василя Лукича. Накладом ред. „Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні. Приказки. Прислів'я. Байки. Бібліографічний показчик. Заголовки „Сьпівомовок“. Видане М. Комара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16° 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій ля народу. Частина друга. — (Книжка тов. Просьвіта“ Львові чч. 184—185) мал. 8° 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Кримського, появили ся у Львові з друку. 8° Стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакції „Зорі“ у Львові, мал. 8° 68 стор. — Ціна 30 кр.

Чернеча республіка на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідане 10 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижимо против шкід. огневих під найпристуднійшими умовами і почитає можливо найнижші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділене агенції в місцевостях, де нема агентів „Дністра“, приймають ся.

Видає тов. „Руска Рада“ в Чернівцях.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.

— З пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

Вже готовий

Ілюстрований буквинський православний

КАЛЕНДАР

на рік переступний

1896

Ціна 50 кр.

— (З пересилкою 55 кр.) —

Зміст.

Календар історичний. — Календар астрономічний. — Календар церковний. — Сьвята рускі і римські, (червоно друковані), схід і захід сонця, гідні місяця, погода. — Календар жидівський. — Помінальний календар славних Русинів. — Дім цісарський.

II.

Наші гроші і важніші заграничні. — Міри і ваги (нові і старі). — Телеграфічні приписи. — Почтові приписи. — Приписи желізничі. — Скалі стемпльові. — Належитість від вписів гіпотечних. — План їзди на желізничях.

III.

Для науки і забави.

Головосіки сьв. Івана Хрестителя. (З лірика Ю. Федьковича з новим портретом поета). — О. Єрофтей Федорович. (Житенсь з портретом). — Нова устава о хованю худоби. (Популярна наука). — Як закладати крамницю? (Популярна наука). Розмова Читальника з Іваном Байдушним. — Про катастер рунтовий. — Що людей еднає? (Повістка Д. М.) — Правда. (Повістка Е. Я.) Дещо з господарства. — Ілюстрації.

IV.

Шематизм буквинський.

V.

Оповідання.

Замовлення приймає

„Руска Бесіда і Редакция Буковини“.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сей загально улюблений домашний лік просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею і приймати з остророжністю лише флашки зі знанням значвом охоронним „Котвиця“, бо лише ті правдиві.

Антика Ріхтера під золотим львом у Празі.

ВИИШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерній малої, в) з Повечерній великої, г) з Утрені, д) Літургія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часі сьв. Літургії. III.) Тайні покаянн і пресьв. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Сьвятых. VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тренарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятых, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і інші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропигійській і перепл. заведеню Мих. Спожарского по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в полотно з золоченнями і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золоченнями і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золоченнями і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючі поодинокі Молитвенники звольте присилати на оплату пошти 20 кр

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітл. Рад Шкільних, Впов. сьвященників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, красно оправлені з позолоченими берегами, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуючій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о житю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і коноші 24 кр. Регата худоба 45 кр. Про живошоти і лєси 20 кр. Венямин Франклін 16 кр. На досьвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарська, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америки 22 кр. Звірята шкідні і пожиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в аичайній оправі) 20 кр.

влучній оправі:

а) хрест полотноаний і золочений хрест з переду 25 кр. б) для оправы полотноана, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 зр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

Відповідь за редакцію Осип Маковей

З друкарні Г. Чоппа.

КУЛ